

Кольорові миші (скорочено)

Ліна Костенко

Давно,
іще в шістсот якомусь році,
ну, цебто більш як три віки тому,
коли носили шпаги ще при боці
і розважали стратами юрму,
коли відьом палили при народі,
коли наук не знали ще ладом (1), —
кажу, давно, кажу, у Вишогроді
підсудна Анна стала пред судом.
Було тій Анні, може, десять рочків,
її привів розлючений сусід.
Багряне листя, кілька тих листочків,
останнє листя із кленових віт
було на стіл покладене, як доказ,
і шаруділо тихо на сукні.
Осіннє сонце, яблуко-недоквас,
стояло в голих кленах у вікні.
І той сусід сказав тоді у тиші:
— Панове судді! Я її привів.
Вона робила... кольорові миші
з оцих ось жовтих і сухих листків.
Ото складе листочок до листочка,
два рази хукне — так і побіжать.
У мене діти, в мене син і дочки,
у них цяцьки так жужмом (2) і лежать.
Вони були нормальні і здорові.
а ця чаклунка збила їх з пуття.
Вночі їм сняться миші кольорові.
Од тих мишей немає нам життя!
Тоді суддя в судейській чорній мантиї (3)
сказав:
— Життя — це справа без гарантії.
Чаклунок ми караєм по закону.
Перехрестіться, пане, на ікону.
Скажіть суду: вона із димаря
вночі лігала чи згасила зірку (4)?
Чи вам ті миші згризли сухаря,

а чи прогризли у підлозі нірку?

Сусід сказав, що миші ті якраз

такої шкоди не чинили зроду,

що в господарстві наче все гаразд,

а йдеться швидше про моральну шкоду.

Суддя спитав: — Вони на вас гарчать?

— Та, — каже, — ні. Але вони яскраві. —

Два рази хукнув писар на печать.

Сиділа тихо дівчинка на лаві.

Був сірий день. І сірий був сусід.

І сірий стіл. І сірі були двері.

І раптом нявкнув кольоровий кіт.

Залив чорнилом вирок на папері.

(1) Ладом — так, як треба.

(2) Жужмом — купую, одне на одному, як-небудь.

(3) Мантия — довгий широкий одягу вигляді плаща, що спадає до землі. У давнину такі дії приписували відьмам.

(4) У давнину такі дії приписували відьмам

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

Талановиті, обдаровані люди, яскраві особистості, не схожі на Інших, завжди привертали увагу. Одні ними захоплювалися, інші їм заздрили, а декому вони просто заважали, бо на їхньому фоні мали сірий, непривабливий вигляд.

Так і дівчинка Анна, яка робила із сухих листочків кольорових мишей, що оживали. Тепер вони сніться сусідським дітям. Це незвичайно, клопітно, виділяє їх із сірої маси. А сусід хотів, щоб його діти були, як усі, звичайними, нічим не примітними. Його дратувала їхня фантазія, їхнє захоплення. Тому й привів до суду дівчинку Анну, яка "збивала з пуття" його дітей. Сірим був день, і сірим суд. Але життя зробило свій вибір: вирок, назло сусідові й судові, залив чорнилом "кольоровий кіт."